

Kuopion resurssiviisausohjelman valmistelu**Ympäristöjohtaja Tanja Leppänen**
Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelujen tukipalvelut

Taustaa

Kuopion kaupunki hyväksyttiin helmikuussa 2016 resurssiviisaiden edelläkävijäkuntien FISU-verkoston (Finnish Sustainable Communities). Verkoston tavoitteina ovat hiilineutraalisuus, jätteettömyys ja globaalisti kestävä kulutus viimeistään vuoteen 2050 mennessä. Resurssiviisaat kunnat edistävät alueellaan hiilineutraaleja toimintamalleja ja kiertotaloutta.

Hiilineutraalissa kaupungissa tuotetaan ilmastomuutosta aiheuttavia kasvihuonekaasupäästöjä vain sen verran, kuin niitä pystytään sitomaan. Jätteen-
tömissä kaupungissa toimitaan kiertotaloudessa, jossa materiaalit kiertävät. Kulutus perustuu omistamisen sijaan palveluiden käyttämiseen, kuten jakamiseen, vuokraamiseen ja kierrättämiseen. Kestävän kulutuksen tason kaupungissa kulutetaan luonnonvaroja maapallon kantokyvyn rajoissa. Resurssiviisaus on kykyä käyttää erilaisia resursseja, kuten luonnonvaroja, energiaa, tuotteita ja aikaa harkitusti ja hyvinvointia sekä kestävä kehitystä edistävällä tavalla.

Jokainen FISU-verkoston kunta laatii yhdessä paikallisten toimijoiden kanssa yhteiset tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit toimenpiteiden edistymisen arvioimiseksi. Pyrkimyksenä on vahvistaa kunta- ja aluetaloutta, luoda työpaikkoja ja edistää kestävä hyvinvointia.

Ohjelman valmistelun tilanne ja työn eteneminen

Vuoden 2017 alussa käynnistynyt kaksivuotinen Kiertotalouden ja resurssiviisauden toteuttaminen Pohjois-Savossa -hanke (KierRe) vastaa Kuopiossa resurssiviisaustyön koordinoinnista. Hankkeen projektivastaava koordinoi vuoden 2017 aikana yhdessä alueellisten ympäristönsuojelupalveluiden kanssa resurssiviisausohjelman tavoitteiden laatimista ja työn kulkua. Työ aloitettiin jo kesäkuussa 2016, jolloin kaupunkiympäristön palvelualueen johtoryhmälle järjestettiin aihetta koskeva sparraus- ja ideointityöpaja. Varsinainen työ on käynnistetty talvella 2017 ensin kaupunkiorganisaation sisällä ja myöhemmin yhdessä sidosryhmien, kuten oppilaitosten ja yhtiöiden kanssa. Resurssiviisausohjelman sisältöä on ideoitu teemakohtaisissa pienryhmissä ja sitä jatketaan syksyn aikana.

Tavoitteet ja toimenpiteet määritetään erilaisissa työpajoissa, kyselyillä ja asiantuntijatapaamisissa. Työhön sitoutetaan kaupunkikonsernin lisäksi muita toimijoita, kuten tutkimus- ja oppilaitoksia, yrittäjiä, eri alojen yhdistyksiä ja asukkaita.

Ohjelman valmistelussa otetaan huomioon syyskuussa valmistuva Kuopion seudun kiertotalouspotentiaalin esiselvitys, jossa kartoitetaan Kuopion seudun kiertotalouden taloudellisia, sosiaalisia ja ympäristöllisiä mahdollisuuksia

28.08.2017

ja painopisteitä kiertotalouden edistämiseksi. Lisäksi selvityksessä otetaan kantaa siihen, miten kaupunkiorganisaatiolla olisi parhaat mahdollisuudet vaikuttaa kiertotalouden edistämiseksi.

Resurssiviisausohjelman sisältämät teemat Kuopiossa

Alueellinen ympäristölautakunta hyväksyi 20.4.2017 resurssiviisausohjelman teemat, joista viisi ensimmäistä ovat samat muiden Fisun kuntien kanssa ja ne noudattavat Sitran resurssiviisaan alueen toimintamallin teemakokonaisuutta. Kuopion resurssiviisauksen tavoitteet on jaoteltu kuuteen teemakokonaisuuteen:

1. *Energiantuotanto ja kulutus*

Kuopiossa on tehty pitkäjänteistä työtä energiatehokkuuden parantamiseksi ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi muun muassa kuntien energiatehokkuussopimusten ja ilmastopoliittisen ohjelman avulla. Tässä työssä jatketaan energiatehokkuuden parantamista kotitalouksissa, julkisella sektorilla ja yrityksissä. Lisäksi haetaan keinoja, joiden avulla voidaan siirtyä kokonaan uusiutuviin energialähteisiin pohjautuvaan ja hiilineutraaliin sähkön- ja lämmöntuotantoon.

2. *Liikkuminen ja yhdyskuntarakenne*

Turvallinen, terveellinen ja kestävä liikunnan mahdollistava yhdyskuntarakenne sekä tiivis kaupunkirakenne vähentävät kasvihuonekaasupäästöjä. Älykäs, uusiutuvia polttoaineita käyttävä liikkuminen, joukkoliikenteen edistäminen ja sujuvien kevytliikenneväylien rakentaminen ovat osa maankäytön suunnittelua. Laadukkaat ja viihtyisät viher- ja virkistysverkot luovat viihtyisän elinympäristön ja hyvinvointia kaupunkilaisille. Kuopiossa käynnissä oleva seudullinen Viisaan liikkumisen hanke edistää osaltaan teeman tavoitteita.

3. *Kulutus ja materiaalikierrot*

Kestävää kulutusta edistetään kotitalouksissa ja julkisessa taloudessa uusilla kulutusmalleilla, kuten uudella tuotepalveluilla ja yhteisomistuksen sekä vuokraus- ja lainauspalvelujen kehittämisellä. Materiaalikierroja parannetaan hyödyntämällä kierrätysmateriaaleja neitseellisten raaka-aineiden sijasta. Tässä työssä kartoitetaan materiaaliveikkeitä ja kiertotalouspotentiaaleja, minkä avulla löydetään myös Kuopion alueelle sopivia uusia liiketalousmahdollisuuksia. Uusiomateriaalit ja uudelleenkäyttö otetaan huomioon julkisissa hankinnoissa. Työssä etsitään myös keinoja parantaa kierrätysmateriaalien käyttöä laajemmin esimerkiksi rakentamisessa. Kuopiossa voimassa oleva jätepoliittinen ohjelma osaltaan edistää teeman tavoitteita.

4. *Ruuan tuotanto ja kulutus*

Laajoine maaseutualueineen ja vesistöineen Kuopiolla on erinomaiset edellytykset nykyistä laajemmalle lähiruuan hyödyntämiselle. Kestävästi tuotettu lähiruoka myös vähentää ruuan haitallisia ympäristövaikutuksia. Kuopion kouluissa tehdyllä ruokahävikin seurantatyöllä ja vähentämiskampanjoilla on jo saavutettu taloudellisia säästöjä ja vähennetty ilmastopäästöjä. Työtä jatketaan hakemalla keinoja ruokahävikin vähentämiseksi edelleen.

5. *Veden käyttö ja luonnonvedet*

Vesistöjen runsaus on Kuopiolle tyypillistä. Tässä työssä haetaan toimenpiteitä, joilla voidaan turvata hyvä juomavesi ja pitää luonnonvesien tila hyvänä. Uusia ratkaisuja etsitään muun muassa hulevesien hallintaan ja kestäväan vesivarantojen käyttöön. Vesiluontoa kehitetään kaupunkilais-ten hyvinvoinnin lähteenä.

6. *Hyvinvointia luonnosta*

Monipuolinen luonto on Kuopiossa lähellä jokaista kaupunkilaista. Hyvinvointia luonnosta –teema käsittää toimenpiteitä, joiden avulla parannetaan ihmisten hyvinvointia ja elämänlaatua luonnon avulla. Työssä tarkastellaan myös luonto- ja ympäristökasvatusta sekä erilaisia luontoa hyödyntäviä palveluja. Kaiken perustana on luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen ja kehittäminen.

Resurssiviisausohjelma sovitetaan tukemaan valmisteilla olevaa Kuopion kaupungin strategiaa. Resurssiviisausohjelma tuodaan lokakuussa ympäristö- ja rakennuslautakunnan käsiteltäväksi, joka vie sen marraskuussa kaupunkirakennelautakunnan, kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi. Samalla nimetään resurssiviisausohjelman ohjausryhmä, joka vastaa jatkossa tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumisen seurannasta.

Vaikutusten arviointi

Resurssiviisaan, energiatehokkaan ja vähähiilisen toiminnan edistämiseksi saavutetaan merkittäviä kustannussäästöjä ja vähennetään aiheutuvia kasvi-huonekaasupäästöjä. Kiertotalouden edistäminen ja toteuttaminen luo uusia liiketoimintamahdollisuuksia yrityksille, joten resurssiviisaustyöllä vahvistetaan paikallistaloutta ja elinkeinotoimintaa, joten vaikutukset yrityksiin ovat positiiviset. Työllä on positiivisia vaikutuksia kuntalaisiin, sillä työllä edistetään kestävää hyvinvointia ja hyvää luonnon ja elinympäristön tilaa.

Esitys

Kaupunginhallitus merkitsee asian tiedoksi.

Valmistelija

Minna Kuuluvainen

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 2148

Päätösehdotus

Vs. kaupunginjohtaja Jarmo Pirhonen

Kaupunginhallitus merkitsee asian tiedoksi.

Päätös

Projektivastaava Minna Kuuluvainen oli kokouksessa kuultavana asiakohdassa.

Keskusteltuaan kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti vs. kaupunginjohtajan tekemän päätösehdotuksen.

